

Reakcia na tlačovú konferenciu „nedostatok vody na VS Veľká Domaša“

Košice, 20.09.2019

Použitie uvedených odkazov a častí z materiálov, ktoré vypracoval VÚVH v roku 2013 týkajúci sa VS Veľká Domaša v takých spojitostiach a súvislostiach, ako sú použité v materiáloch k tlačovej besede, vychádza z neznalosti a nepochopenia vodohospodárskej problematiky, čo pri následnej interpretácii týchto informácií vedie k hrubému zavádzaniu verejnosti a k dehonestácii práce vodohospodárskych odborníkov. Argumenty uvádzané na tlačovej besede sú uvedené bez súvislosti, vytrhnuté z kontextu.

Je hlbokým nepochopením prezentujúcich sa, aj keď im to bolo viackrát vysvetľované a je to aj niekoľko krát uvedené v materiáloch, ktoré vypracoval VUVH, že každá vodná nádrž má svoj prioritný účel, za ktorým bola budovaná a ten musí plniť a sekundárne funkcie, ktoré sú tam pridružené, ako napr. rekreácia na vodnej nádrži môžu vykonávať iba preto lebo nevadia prioritnému účelu.

Hneď v prvom odseku sú uvedené pojmy ako „neprimeranému vypusteniu Domaše“ resp. „záchrana Domaše“.

Keď niekto použije slovné spojenie „neprimerané vypustenie Domaše“ alebo „záchrana Domaše“ je zrejme, že nerozumie základnému fungovaniu vodnej nádrže, za akým účelom bola budovaná a akú funkciu má plniť, nakoľko nedošlo ani k vypusteniu nádrže ani nepotrebovala záchrana. Každá vodná nádrž ma stanovenú minimálnu a maximálnu prevádzkovú hladinu, medzi ktorou sa pohybuje pri bežnej prevádzke hladina. Pokiaľ hladina neklesne pod minimálnu prevádzkovú hladinu nedochádza k vypusteniu nádrže je to len bežný prevádzkový stav, na ktorý bola vodná nádrž vybudovaná. Pri manipulácii s hladinou sa musí vychádzať zo schváleného manipulačného poriadku kde je presne uvedené, ako sa musí manipulovať s objemom v nádrži v zmysle prioritného účelu tak, aby bol zabezpečený dostatočný prietok vo vodnom toku aj pod vodnou nádržou (inak sa manipuluje počas zimného režimu, inak počas povodňových prietokov). Veľké vodné nádrže majú viac ročné vyrovnanie, čo znamená, že nie je možné mať vodnú nádrž stále na maximálnej prevádzkovej hladine, keďže v období nižších prítokov do nádrže, hladina pozvoľne klesá a môže trvať aj niekoľko rokov (v závislosti od klimatických podmienok), kým sa prietoky v toku nad vodnou nádržou zvýšia na takú úroveň, aby sa vodná nádrž naplnila po max. prevádzkovú hladinu. Preto rozkolísanie hladín medzi minimálnou a maximálnou prevádzkovou hladinou je očakávaný prevádzkový proces. VS Domaša bola vybudovaná predovšetkým za účelom akumulácie vody pri vyšších prítokoch a následné nadlepšovanie prietokov v povodí Ondavy pod obcou Slovenská Kajňa. Pre tento účel má stanovený zásobný objem v rozsahu výškových kót 146,20 až 162,00 m n. m.. Je potrebné zdôrazniť, že až do úrovne min. prevádzkovej hladiny t. j. 146,20 m n. m. je VS projektovaná na plnenie svojich základných účelov. Medzi ďalšie účely vodnej stavby patrí aj energetické a priemyselné využitie, sploštenie povodňovej vlny, chov rýb a rekreácia.

Tu uvádzame, ako sme už mnohokrát spomínali, SVP, š. p., je správca vodnej nádrže a koná na základe rozhodnutia štátu prostredníctvom príslušného úradu, a teda to, aký bude odtok z nádrže je v kompetencii vodoprávneho organu a my tuto skutočnosť musíme v plnej miere

rešpektovať. A napriek tomu, že túto skutočnosť zainteresované strany vedia, sme terčom útokov my.

Materiál, ktorý bol prezentovaný na tlačovej besede sa opiera o tri „zásadné“ zistenia, o ktorých verejnosť doteraz nevedela:

- 1. SVP OZ Košice vôbec nevyhodnocoval zozbierané hydrologické údaje**
- 2. Za nedostatkom vody v Domaši bola preukázateľne aj malá vodná elektráreň v Malej Domaši (ďalej len MVE)**
- 3. Z vodnej nádrže Veľká Domaša sa v určitom období nemusí vypúšťať skoro žiadna voda**

SVP, š. p., OZ Košice nikdy nezatajoval spracovanie akýchkoľvek odborných dokumentov a štúdií, ale zároveň ich nemal dôvod prezentovať širokej verejnosti. Každopádne sú k dispozícii aj na základe Zákona o slobodnom prístupe k informáciám, prostredníctvom ktorého boli aj poskytnuté. Tieto dokumenty slúžia výlučne pre prijímanie ďalších postupov. Potreba spracovania predmetného dokumentu vyplynula z potreby prehodnotenia povodňových udalostí v roku 2013, ktorému predchádzalo sucho v rokoch 2011 a 2012. Na základe ich výsledkov boli prijaté opatrenia a následne spracované a schválené OU Prešov nové manipulačné poriadky.

1. SVP OZ Košice vôbec nevyhodnocoval zozbierané hydrologické údaje

K prvému bodu je komentár starostov v tom zmysle, že SVP, š. p. síce údaje zbiera, ale nevyhodnocuje a z toho prameniace problémy sa opakujú stále dookola v pravidelných cykloch.

Nie je to pravda, materiál, z ktorého vytrhli informáciu, na ktorej stavajú svoje laické názory pochádza z roku 2013 a odvtedy, aj na základe skúsenosti z minulosti a vyhodnocovaní údajov týkajúcich sa manipulácie na vodnej nádrži došlo v roku 2015 k zmene manipulačného poriadku kde sa zaviedla manipulácia pri bežnej prevádzke v dvoch režimoch, a to v čase od 1.apríla do 31.októbra kedy je úroveň zaručeného odtoku $Q = 4,9 \text{ m}^3/\text{s}$ a v čase od 1.novembra do 31.marca. Zároveň, aj na základe vyhodnotených skutočností sa na vodnej nádrži Veľká Domaša operatívne zaviedol od 1.11.2018 až do dnešného dňa mimoriadny šetriaci režim, tzn. že je regulovaná úroveň minimálneho zostatkového prietoku pôvodne určeného schváleným manipulačným poriadkom. Od uvedeného obdobia odtok z nádrže neprekročil úroveň $4,2 \text{ m}^3/\text{s}$ (predpísané rozhodnutím OÚ Prešov č. OU-PO-OSZP2-2019/023433-009 zo dňa 27.6.2019). V období od 29.4. do 13.6.2019 v zmysle uvedeného rozhodnutia, správca nádrže realizoval aj operatívnu manipuláciu so znížením odtoku na úroveň $2,9 \text{ m}^3/\text{s}$ vďaka zrážkovým epizodám v povodí rieky Ondava pod VS Veľká Domaša.

2. Za nedostatkom vody v Domaši bola preukázateľne aj malá vodná elektráreň v Malej Domaši

K druhému bodu je komentár starostov v tom zmysle, že z Domaše vyteklo úplne zbytočne viac ako 16 miliónov m^3 vody a to sa prejavilo na poklese hladiny približne 1,5 metra, čo vraj bolo zatajené a nikto nikomu dodnes za túto vodu nezaplatil.

Zo samotného materiálu je zase vytrhnutá časť kde sa uvádza, že na MVE bol zle nastavený regulačný systém a vypúšťal sa väčší odtok oproti stanovenej hodnote.

V prvom rade považujeme za potrebné dodať, že správca nádrže je účastníkom konania pri schvaľovaní prevádzok MVE a teda nemá konečné slovo pri rozhodovaní, či daná MVE bude v prevádzke.

O problémoch s prevádzkovaním MVE Malá Domaša naša organizácia vedela, a prevádzkovateľ bol viackrát upozornený na nedodržiavanie stanoveného prietoku, na základe čoho sme v roku 2012 podali podnet na OÚ Prešov. Následne bolo začaté šetrenie, výsledkom ktorého boli prijaté nápravné opatrenia zo strany MVE, ktoré spočívali v kalibrácii riadiaceho systému MVE. O tom, či by sa pri správnej manipulácii na MVE Malá Domaša ušetrilo 16 mil. m³ vody by sa dalo polemizovať, lebo podľa našich poznatkov (výpočtov založených na údajoch o skutočne realizovaných manipuláciách, vstupných a odtokových údajoch do VN a okolí) jednoznačne vyplýva, že každé takéto „násilné“ šetrenie vodou vo VN prechádza do tzv. jalového vypúšťania (bez dodatočného energetického využitia) v dôsledku výdatných zrážok a následným vznikom povodňových situácií. Takto bolo aj v roku 2013, kedy sme od 1.4.2013 plynulo prešli z úsporných opatrení do zvýšeného vypúšťania vody z VN. Takouto manipuláciou sme v konečnom dôsledku ušetrili len cca 3,9 mil. m³ vody. Takže, ak by sa skutočne cez MVE Malá Domaša zdržalo vo VN ďalších 16,0 mil. m³ vody (čo je otázne), priebeh povodňovej vlny do takto naplnenej VN by bol ešte zložitejší a následky mohli byť závažnejšie. Podotýkame, že k rovnakým záverom dospeli aj spracovatelia deklarovaných štúdií VÚVH Bratislava, čo však už starostovia obcí zámerne nezverejňujú a tak jednostranne manipulujú verejnosť a médiá.

Tiež nesúhlasíme s tvrdením že „nikto nezaplatil štátu za túto vodu“, nakoľko voda vypustená z VS Veľká Domaša je dvojnásobne zhodnotená – výrobou elektrickej energie prostredníctvom vodnej elektrárne Slovenských elektrární a MVE Malá Domaša. Chcú azda naznačiť starostovia obcí, že budú štátu (nie SVP) za zdržanie vody v nádrži Veľká Domaša platiť viac ako pri využívaní hydroenergetického potenciálu ?

Zároveň si treba uvedomiť, že MVE je na vyrovnávacej nádrži Slovenská Kajňa a prevádzkovateľ mohol vypúšťať iba vodu, ktorá je vo vyrovnávacej nádrži Slovenská Kajňa a nie vo VS Veľká Domaša odkiaľ sa voda vypúšťa cez VE.

3. Z vodnej nádrže Veľká Domaša sa v určitom období nemusí vypúšťať skoro žiadna voda

K tretiemu bodu je komentár starostov v tom zmysle, že SVP úplne ignoruje šetrenie vodou a preto sa na Domaši opakuje stále ten istý problém dookola je úplne vytrhnutie z kontextu a nepochopenie základného fungovania manipulácie vo vodnej nádrži. Každý aspoň trochu odborne zdatný čitateľ pochopí, že „nevypúšťať žiadnu vodu z vodnej nádrže“ by bolo proti jej hlavnému dôvodu existencie, čo je umožňovanie viacročného prerozdeľovania vodných zásob. Sanitárny odtok, ktorý je stanovený manipulačným poriadkom slúži nie len na dotovanie priemyslu, k výrobe elektrickej energie a zabezpečeniu života v rieke pod vodnou stavbou, ale v neposlednom rade aj pre potreby ČOV, a teda nie je možné vodu z nádrže nevypúšťať.

Autor predmetnej štúdie použil frázu „v niektorých obdobiach by sa z nádrže nemuselo vypúšťať buď vôbec nič“ v časti kde sa zamýšľa nad kompenzačným nadlepšovaním na určitú úroveň prietoku (podstata je v tom, že sa nevypúšťa konštantný prietok, ale len doplňujúce množstvo ktoré chýba v toku z iných prirodzených zdrojov, konkrétne Oľky a Ondávky).

Uplatnenie tohto princípu by zlepšilo hladinový režim nádrže podstatne viac, ako navrhované opatrenia s úsporným režimom. Ale nutnou podmienkou uplatňovania takéhoto kompenzačného nadlepšovania je znalosť odtokových pomerov v oblasti pod nádržou. Na tento účel sú doterajšie znalosti odtoku Oľky **nedostatočné a prakticky nepoužiteľné**. Ak by bola požiadavka na zabezpečovanie kompenzačného nadlepšovania bolo by potrebné získať úplnú a dôkladnú znalosť aktuálnych odtokových pomerov v oblasti pod nádržou, čo by si vyžiadalo nemalé finančné prostriedky na zabezpečenie presných meraní.

Hlavná časť, ktorú rieši III. etapa predmetnej štúdie je návrh a posúdenie opatrení na dlhodobé zlepšenie hladinového režimu. Tu autor navrhuje nasledovné úpravy manipulačného poriadku tak, aby boli zavedené tzv. regulačné hladiny, pri ktorých sa budú aplikovať úpravy miery nadlepšenia – jedna horná na kóte 161,00 m n. m. a dve dolné na kótach 155,00 a 152,00 m n. m. Autor ďalej uvádza, že terajším kapacitným možnostiam nádrže za bežných prevádzkových podmienok plne vyhovuje aj súčasná úroveň nadlepšenia 4,9 m³/s a úpravy sa týkajú len extrémnych situácií a to konkrétne:

- pri hladine v rozsahu od 155,00 do 161,00 m n. m. štandardný odtok 4,9 m³/s,
- pri hladine medzi 152,00 až 155,0 m n. m. znížený odtok na 4,25 m³/s (I. stupeň),
- stupeň sa aplikuje pokiaľ hladina nedosiahne 160,00 m n. m.,
- pri hladine pod 152,00 m n. m. úsporný režim s odtokom 3,5 m³/s (II. stupeň),
- aby sa zamedzilo výskytu oscilácií, pri opätovnom stúpaní hladiny končí II. stupeň úsporného režimu po stúpnutí hladina až na 155,00 m n. m. a prechádza sa na prvý stupeň.
- pri hladine nad 161,00 m n. m. odľahčovací režim (posilnenie protipovodňovej funkcie).

Zároveň autor uvádza, že úsporný režim je potrebné v letnom období (od 15.6. do 15.9.) bezpodmienečne pozastaviť a to vzhľadom na teplotné pomery a odtokové pomery na prítokoch, kedy hrozí pri zníženom odtoku prekročenie limitov kvality vôd v oblasti pod nádržou.

K manipulácii na VS veľká Domaša za posledný rok je potrebné uviesť:

Deficit zrážok koncom roka 2018 a začiatkom roka 2019 spôsobil zníženie hladiny vodných nádrží na celom území Slovenska nevynímajúc VS Veľká Domaša. Počas uvedeného obdobia správca nádrže nadlepšoval prietoky v rieke Ondava pod vodnou stavbou z dôvodu zlepšenia hydrologických pomerov v povodí ako aj zabezpečenie dodávky vody pre vodnú elektrárňu a pre priemysel v zmysle schváleného manipulačného poriadku.

Každá manipulácia na vodnej stavbe Veľká Domaša sa vykonáva v súlade s platným Manipulačným poriadkom pre vodnú stavbu Veľká Domaša, ktorý bol schválený Okresným úradom Prešov. V zmysle platného manipulačného poriadku sa v čase od 1.apríla do 31.októbra z VS Domaša vypúšťa zaručený prietok $Q = 4,9 \text{ m}^3/\text{s}$ až po dosiahnutie min. prevádzkovej hladiny. V čase od 1.novembra do 31.marca v prípade ak úroveň hladiny nedosahuje kótu 158,00 m n. m., je úroveň zaručeného odtoku upravená na $Q = 3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ až do doby dosiahnutia úrovne hladiny 160,50 m n. m.

VS Veľká Domaša od 1.11.2018 až do dnešného dňa pracuje v mimoriadnom šetriacom režime, tzn., že je regulovaná úroveň minimálneho zostatkového prietoku pôvodne určeného schváleným manipulačným poriadkom. Z dôvodu nízkych prítokov do nádrže ostala vodná nádrž Domaša aj po 1. apríli v zimnom režime manipulácie, čo znamená so zníženým odtokom so zameraním sa na dopady na životné prostredie a kvalitu vody pod vodnou

stavbou. Od uvedeného obdobia odtok z nádrže neprekročil úroveň 4,2 m³/s (predpísané rozhodnutím OÚ Prešov č. OU-PO-OSZP2-2019/023433-009 zo dňa 27.6.2019). V období od 29.4. do 13.6.2019 v zmysle uvedeného rozhodnutia, správca nádrže realizoval aj operatívnu manipuláciu so znížením odtoku na úroveň 2,9 m³/s vďaka zrážkovým epizodám v povodí rieky Ondava pod VS Veľká Domaša.

Manipulácia na VS Veľká Domaša:

- do 30.1.2018 vypúšťaný zaručený odtok $Q = 4,9$ m³/s,
  - od 1.11.2018 sa odtok pri výške hladiny v nádrži 155,15 m n. m. znížil na 3,5 m³/s,
  - od 29.4.2019 sa odtok pri výške hladiny v nádrži 155,05 m n. m. znížil na 2,9 m³/s ,
  - od 14.6.2019 sa odtok pri výške hladiny v nádrži 158,53 m n. m. zvýšil na 4,2 m³/s
- ktorý je doteraz (dňa 17.9.2019 je pri výške 156,23 m n. m. odtok 4,2 m³/s),
- najnižšia hladina bola dňa 1.2.2019 pri výške 153,03 m n. m. a odtoku 3,5 m³/s.

Keby má SVP, š. p. postupovať striktné v zmysle navrhovaného riešenia, ktoré je uvedené v materiáli VS Veľká Domaša: III. etapa - Návrh alternatív zmien manipulácie (november 2013), musel by vypúšťať väčší odtok z nádrže ako realizoval, keďže odtok 3,5 m³/s by sa mal realizovať až pri poklese hladiny v nádrži pod 152,00 m n. m., pričom takto nízka hladina sa v roku 2018 ani doteraz v roku 2019 nevyskytla. SVP, š. p., vypúšťal od 1.11.2018 do 28.4.2019 iba 3,5 m³/s, od 29.4.2019 do 13.6.2019 iba 2,9 m³/s a od 14.6.2019 do 17.9.2019 odtok 4,2 m³/s, namiesto navrhovaných 4,25 m³/s, čím ušetril v sumáre za obdobie od 1.11.2018 do 17.9.2019 až cca 17,4 mil. m³.

Ani v jednej zo štúdií nie je nikde uvedené, že SVP, š.p. účelovo zle manipulovalo, ale vo všetkých troch materiáloch je zdôrazňované, že prioritný účel nádrže je nadlepšovanie prietokov pod nádržou a protipovodňová ochrana, že nádrž má viacročný cyklus vyrovnania prietokov, že sa zmenili prítoky do nádrže smerom dole, o veľkom vplyve výparu na výšku hladiny a o potrebe realisticky počítať s tým, že nádrž bude v „priemerne raz za tri roky poloprázdna“.

V prvom materiáli sú zhodnotené odtokové pomery v povodí Ondavy je tam skonštatované, že Ondava nad nádržou má veľký rozsah kolísania prietokov, ktoré nie sú len krátkodobé ale aj dlhodobé, čo je hlavný dôvod existencie nádrže, aby sa umožnilo viacročné prerozdelenie vodných zásob.

Taktiež sa tu uvádza, že nádrž by pracovala oveľa účinnejšie pri nižších prevádzkových hladinách, kedy by mohla viac využiť svoj akumulčný potenciál aj na retenciu veľkých vôd a neskôr by nebolo potrebné zavádzať úsporný režim odtoku.

Je skonštatované, že prítoky do nádrže za ostatných 25 rokov výrazne poklesli oproti hodnotám z konca 70-tych rokov, ale tie boli opačným extrémom. Riešiteľ uvádza, že sme si zvykli na vysokú úroveň nadpriemerného vodného stavu a preto sa nám situácia javí dramatickejšia ako v skutočnosti je. V súčasnosti sú prítoky nízke a často ani ročné priemery nedosahujú úroveň projektovaného odtoku. V tejto situácii nemožno očakávať vysoké vodné stavy v nádrži, ale treba čo najviac využívať jej celkový objemový potenciál. Treba realisticky počítať s tým, že aj pri nižšom nadlepšení bude nádrž Veľká Domaša v priemere raz za tri roky poloprázdna.

Je uvedené, že k strate prietoku do nádrže mohlo dôjsť zvýšením územného výparu zvýšením teplôt, vyčerpaním zásob vody v povodí, odčerpaním vodného potenciálu v rámci všeobecného užívania vôd (neregistrované rozptýlené odbery).

Vzťah výparu je samostatne rozobratý, kde je uvedené, že vzťah medzi výškou hladiny a intenzitou výparu poukazuje na to, že čo sa ušetrí znížením priameho odtoku s cieľom zvýšenia hladiny sa napokon aj tak vyparí a bez úžitku. V niektorých menej vodných mesiacoch môže byť výpar z hladiny väčší ako prítok do nádrži.

K prevádzke nádrže je uvedené, že pôvodne bola navrhnutá na nadlepšovanie prietokov Ondavy na hodnotu 5,85 m³/s čo bolo po extrémne suchých rokoch 2003-2004 zrevidované ma hodnotu 4,9 m³/s. Kolísanie hladín v nádrži medzi kótami 156 až 162 je celkom bežné a typické keďže nádrž je kapacitne dimenzovaná na 3-ročný cyklus vyrovnania odtoku.

Autor zdôrazňuje, že max. prevádzková hladina je limit a nie príkaz a aby sa musela stále udržiavať.

V druhom materiáli je zhodnotené plnenie základných funkcií nádrže pri zmene nadlepšenia. Je tam skonštatované, že prítok do nádrže klesol oproti dlhodobému normálu v rokoch 2002-2003 a 2011-2012, kedy boli priemerné ročné prítoky do nádrže menšie, ako súčasná úroveň nadlepšenia. Sú tam uvádzané tie isté príčiny zmien ako v prvej štúdií.

Opätovne je tu zdôraznené že:

- existencia nádrže Veľká Domaša, ktorá bola postavená, aby suplovala nízku prirodzenú regulačnú schopnosť povodia a umožnila tak viacročné prerozdeľovanie vodných zásob.
- vplyv výparu na vyčerpanosť nádrže (počas mimoriadne teplých a veterných období môže výpar dosahovať hodnotu aj nad 2 m³/s.
- nádrž bola pôvodne koncipovaná na viacročné vyrovnanie odtoku, rádovo až 3-ročný cyklus prevádzky a tento zámer aj plní. Zdanlivú „hrozivosť“ týchto situácií navodzuje len jej nevýhodná morfológia, ktorá pri väčšom poklese hladiny spôsobuje problémy estetického a čiastočne a ekologického charakteru. Treba realisticky počítať s tým, že aj pri nižšom nadlepšení bude nádrž v priemere raz za tri roky poloprázdna.
- prevádzka sa musí držať optimálnych, odborne stanovených postupov a v žiadnom prípade nepodliehať tlaku médií či iným tlakom z neodborných kruhov.
- zbytočné šetrenie končí mrhaním (našetrené na úkor plnenia hlavných funkcií nádrže sa pri prechode aj malej povodňovej vlny musí vypustiť, v čase keď je to priam škodlivé – počas PA).

Podľa autora sa za kritickú dolnú úroveň hladiny považuje stav okolo 154,00 m n. m. Autor sa zaoberá aj manipulovaním počas PA a upozorňuje na problém so bezpečnostným prípadom, ktorý je neovládateľný a vodná stavba sa dostáva do stavu vynútenej manipulácie (proces transformácie povodňovej vlny prebieha spontánne a prevádzka ho nemá možnosť ovplyvniť). Autor odporúča neplniť nádrž na max. prevádzkovú hladinu, ale ponechať určitú rezervu a zavádzať tzv. odľahčovací režim.

Zo záverov a súhrnov druhého materiálu vyplýva, že nádrž plní dve hlavné strategické funkcie a to zásobnú a retenčnú.

Pri zásobnej funkcii boli hlavnou prirodzenou príčinou vyčerpania zásobného priestoru nádrže v rokoch 2011 a 2012 nepriaznivé klimatické podmienky. Okrem toho sa na tomto jave v menšej miere podieľala aj nedisciplinovanosť užívateľa MVE na vyrovnávacej nádrži Malá Domaša (Slovenská Kajňa).

Po posúdení retenčnej funkcie sa ukázalo, že z hľadiska súčasného povodňového režimu Ondavy je doterajší retenčný priestor nádrže nedostatočný, resp. postačujúci len na zaistenie vlastnej ochrany priehrady, ale nie na účinnú ochranu spádovej oblasti pod vodnou stavbou (je potrebné zväčšiť retenčný priestor).

V treťom materiáli sú zhodnotené návrhy alternatív zmien manipulácie a sú tam v krátkosti zhrnuté výsledky prvého aj druhého materiálu. V spojitosti s funkciou nádrže autor zdôrazňuje, že si treba uvedomiť, že nádrž musí pracovať a neoddeliteľnou súčasťou tejto práce je aj kolísanie hladín – nádrž ktorá je stále plná, je v podstate zbytočná.

Treba si uvedomiť, že vzhľadom na viacročný prevádzkový cyklus nádrže a odtokové pomery povodia Ondavy nemožno očakávať, že hladina v nádrži bude každý rok v letnom rekreačnom období nad úrovňou 160,00 m n. m.. Nad touto úrovňou bude priemerne len raz za 3 roky a rovnako raz za 3 roky bude aj pod úrovňou 158,00 m n. m. – či sa to vlastníkom rekreačných zariadení páči alebo nie. Terciána sféra nemôže diktovať podmienky prevádzky strategických objektov primárnej hospodárskej sféry.

V časti návrh a posúdenie opatrení na dlhodobé zlepšenie hladinového režimu autor navrhuje nasledovné úpravy manipulačného poriadku tak, aby boli zavedené tzv. regulačné hladiny pri ktorých sa budú aplikovať úpravy miery nadlepšenia – jedna horná na kóte 161,00 m n. m. a dve dolné na kótach 155,00 a 152,00 m n. m. Autor ďalej uvádza, že terajším kapacitným možnostiam nádrže za bežných prevádzkových podmienok plne vyhovuje aj súčasná úroveň nadlepšenia 4,9 m³/s a úpravy sa týkajú len extrémnych situácií a to konkrétne:

- pri hladine v rozsahu od 155,00 do 161,00 m n. m. štandardný odtok 4,9 m³/s,
- pri hladine medzi 152,00 až 155,0 m n. m. znížený odtok na 4,25 m³/s (I. stupeň),
- I. stupeň sa aplikuje pokiaľ hladina nedosiahne 160,00 m n. m.,
- pri hladine pod 152,00 m n. m. úsporný režim s odtokom 3,5 m³/s (II. stupeň),
- aby sa zamedzilo výskytu oscilácií, pri opätovnom stúpaní hladiny končí II. stupeň úsporného režimu po stúpnutí hladina až na 155,00 m n. m. a prechádza sa na prvý stupeň.
- pri hladine nad 161,00 m n. m. odľahčovací režim (posilnenie protipovodňovej funkcie).

Zároveň autor uvádza, že úsporný režim je potrebné v letnom období (od 15.6. do 15.9.) bezpodmienečne pozastaviť a to vzhľadom na teplotné a odtokové pomery na prítokoch, kedy hrozí pri zníženom odtoku prekročenie limitov kvality vôd v oblasti pod nádržou.

Autor sa zamýšľa aj nad skutočným kompenzačným nadlepšovaním na určitú úroveň prietoku, ktoré bolo spomínané aj vyššie (podstata je v tom, že sa nevypúšťa konštantný prietok, ale len doplňujúce množstvo ktoré chýba v toku z iných prirodzených zdrojov, konkrétne Oľky a Ondávky). Uplatnenie tohto princípu by zlepšilo hladinový režim nádrže podstatne viac, ako navrhované opatrenia s úsporným režimom. Ale nutnou podmienku uplatňovania takéhoto kompenzačného nadlepšovania je znalosť odtokových pomerov v

oblasti pod nádržou. Na tento účel sú doterajšie znalosti odtoku Oľky nedostatočné a prakticky nepoužiteľné.

K ďalším prezentovaným informáciám, ktoré tiež zazneli na tlačovej konferencii uvádzame, že náš podnik nemá dôvod nespolupracovať s obcami okolo vodnej stavby. Naopak, mnohokrát vychádza v ústrety vo väčšej miere, ako mu to prikľadá zákon. Napríklad pri spúšťaní lode na hladinu z pozemkov v správe SVP a úpravami s tým spojenými či podaním návrhu na mimoriadnu manipuláciu na vodnej stavby aj keď to bezprostredne situácia nevyžadovala.

Tiež uvádzame, že informácia o spevnení brehov pre záchranné zložky je účelová, nakoľko sa nejedná o spevnenie brehu ako to pán starosta prezentoval, ale výstavbu nového móla pre loď prevádzkovanú obcou Kvakovce a to si vyžaduje vyjadrenia všetkých dotknutých orgánov (správca, dopravný úrad, okresný úrad) a riadnu projektovú dokumentáciu, ktorá nám bola skompletizovaná len teraz, nehovoriac o skutočnosti, že záchranné zložky majú k vodnej hladine zabezpečený prístup.

Okrem týchto nepravdivých informácií, ktoré boli predmetom tlačovej konferencie konanej bez účasti správcu nádrže, v médiách minulosti často zazneli aj informácie napríklad o tom, že úzka skupina ľudí z komisie rozhoduje „bez jasných pravidiel, potajme a bez vedomia obcí“ o prenájmoch pobrežných pozemkov na Domaši.

Pre presnosť uvádzame, že komisia nemá povinnosť o svojom zasadaní informovať obce a ich zástupcov, ak ide rozhodovať o nakladaní s majetkom štátu, ktorý má v správe. Komisia bola zriadená len ako pomocný orgán pre komplexné posúdenie žiadosti o prenájom pozemkov na úrovni odštepného závodu. Komisia v konečnom dôsledku nerozhoduje o nájme, ale len predkladá návrh pre vyššie organizačné zložky s príslušnými zdôvodneniami, nadriadené zložky následne rozhodujú o nájme, resp. upravujú podmienky nájmu, napr. ceny. Rozhodujúce slovo má zriaďovateľ a teda MŽP. Je pravda, že táto komisia bola zrušená, keďže stratila svoju opodstatnenosť zvlášť v prípade tohtoročných žiadostí obce Kvakovce, kde si z dôvodu „naliehavého verejného záujmu“ vyžadovali stanoviská prednostným a urýchlenným spôsobom, teda bez komisionálneho posúdenia.

Systém vybavovania žiadostí o nájom zostáva po zrušení komisií naďalej nezmenený, len s vynechaním tohto medzičlánku. Žiadosti budú vybavované priebežne a budú sa k nim naďalej vyjadrovať všetci zodpovední zamestnanci spôsobom per rollam.

Máme za to, že starosta obce nemá žiaden právny (ani iný) nárok zúčastňovať sa na akýchkoľvek schvaľovacích a rozhodovacích procesoch v rámci činnosti štátneho podniku, táto požiadavka vysoko prevyšuje akékoľvek kompetencie ako starostu obce tak aj ako radového občana, poukazujúc na to, že nie je ani našim zamestnancom. SVP, š.p. má svoju vnútornú organizáciu podniku a organizácia vnútorného riadenia je vo výhradnej pôsobnosti podniku. SVP, š. p. taktiež disponuje kvalifikovaným a odborným personálom pre otázky súvisiace s nakladaním majetku štátu. Iná osoba ako poverený zamestnanec SVP, š. p. sa nemôže vyjadrovať o nakladaní s majetkom štátu.

O prenájme pozemkov sa obce dozvedia z Centrálného registra zmlúv, no v minulosti sme na požiadanie starostov obcí zaslali zoznam nájomných zmlúv. V prípade požiadavky sme takejto spolupráci otvorení.

Tvrdenia, že informácie nie sú zapísané do katastra, nachádzajú sa len v Centrálnom registri zmlúv, no tam sú „vybielené“ údaje a často sa „nedá zistiť, aký pozemok bol komu zo strany SVP prenajatý“. Problémom podľa týchto slov je, že obce nemôžu efektívne bojovať s čiernymi stavbami, keď ich ani nevie identifikovať a že obec „nevie, kto má platiť poplatok za odpad a daň z nehnuteľností“.

Ani toto tvrdenie nie je založené na pravde. Všetky takto zverejnené zmluvy a dokumenty v CRZ podliehajú „bieleniu“ a teda anonymizácii. To znamená, že sa v CRZ zo zmluvy nedá vyčítať rodné číslo, číslo účtu, či v prípade fyzickej osobe kontakt na ňu a podpis. Názov, adresa a IČO spoločnosti, v prípade fyzickej osoby meno v zmluvách ostávajú!

Rovnako nemožno súhlasiť s názorom, podľa ktorého sa nedá zistiť, aký pozemok bol komu zo strany SVP, š. p. prenajatý, pretože zo samotných zmlúv je možné identifikovať samotné zmluvné strany, ako aj identifikáciu prenajatého pozemku, ako aj výšku nájomného. Čo sa týka zverejňovania geometrického plánu alebo grafického znázornenia, tak tieto sú podľa nášho názoru iba technickým podkladom, ktorý nemá vplyv získanie informácií o zmluvných stranách, predmete nájmu a výške nájmu. Napokon aj samotný zákon o slobode informácií v ustanovení § 5a ods. 4 ustanovuje, že tieto prílohy sa zverejňovať nemusia. Pre úplnosť je potrebné dodať, že v prípade akýchkoľvek ďalších otázok týkajúcich sa nakladania s majetkom štátu, ktoré je predmetom takýchto už zverejnených zmlúv, je možné získať ďalšie informácie (napr. v podobe podkladov, ktoré slúžili k uzavretiu týchto zmlúv) od SVP, š. p. ako povinnej osoby na základe zákona o slobode informácií prostredníctvom tzv. infožiadosti.

V tomto momente môžeme konštatovať, že opakovane na činnosť a správu vodnej stavby zaznievajú nepravdivé a osočujúce informácie so snahou dehonestovať prácu vodohospodárov a zmanipulovať užívateľov vodného stavby. Či už je príčinou vlastný prospech, zviditeľnenie sa, politické ambície, poprípade konanie pod nátlakom náš podnik skúmať nemieni, no na základe týchto opakovaných vyjadrení zvážime právne kroky.

Doplňujúca informácia pre médiá:

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. bol založený v roku 1997. Vznikol spojením štyroch štátnych podnikov – Povodie Dunaja, Povodie Váhu, Povodie Hrona a Povodie Bodvy a Hornádu.

SVP, š. p. spravuje vodné toky v dĺžke 32 738 km, 303 vodných nádrží, 2 811 km ochranných hrádzi a kanálovú sieť v dĺžke 1 812 km, takisto je prevádzkovateľom Vodného diela Gabčíkovo. Celková plocha povodí je 49 015 km².

Organizačne je tvorený Podnikovým riaditeľstvom so sídlom v Banskej Štiavnici, štyrmi odštepnými závodmi (Bratislava, Piešťany, Banská Bystrica a Košice) a jednotlivými správami povodí.

Odštepný závod Bratislava

- *Závod Dunaj*
- *Závod Gabčíkovo*
- *Správa povodia Moravy*
- *Správa vnútorných vôd Komárno*
- *Správa vnútorných vôd Šamorín*

Odštepný závod Piešťany

- *Správa povodia horného Váhu*
- *Správa povodia stredného Váhu 1*
- *Správa povodia stredného Váhu 2*
- *Správa povodia dolného Váhu*
- *Správa povodia hornej Nitry*
- *Správa povodia dolnej Nitry*

Odštepný závod Banská Bystrica

- *Správa povodia horného Hrona*
- *Správa povodia dolného Hrona a povodia dolného Ipľa*
- *Správa povodia horného Ipľa*
- *Správa povodia Slanej*

Odštepný závod Košice

- *Správa povodia Hornádu a Bodvy*
- *Správa povodia Bodrogu*
- *Správa povodia Laborca*
- *Správa povodia Dunajca a Popradu*